

забезпечення державної реєстрації патентоспроможних ОІВ; забезпечення охорони не патентоспроможних ОІВ засобами комерційної таємниці; створення та ведення в установі реєстрів прав ІВ; здійснення своєчасних заходів щодо продовження (або відмови від продовження) дії охоронних документів.

Що стосується внутрішніх нормативних документів, що мають формалізувати на упорядковувати процеси управління ОІВ в установі, то доцільним є розроблення, затвердження у встановленому порядку, введення в дію «Настанови з інтелектуальної власності», в якій зокрема описується: види об'єктів ІВ, їх особливості, форми, значення для діяльності установи; порядок виникнення та набуття прав на ОІВ; можливості отримання економічного, соціального, іміджевого ефекту від впровадження ОІВ; зв'язок ІВ з можливостями інноваційного розвитку установи; інструктаж співробітників щодо роботи з ОІВ.

Окрім того, важливим керівним документом є «Положення про інтелектуальну власність установи» яким зокрема передбачається: основні положення політики установи у сфері ІВ; порядок дій співробітників, керівництва підрозділів та адміністрації установи у випадку створення ОІВ, рух документів, управлінських рішень та прав на об'єкти; порядок формалізації ОІВ, надання їм захисту, зберігання, використання, комерціалізації, та т.і.; систему стимулювання працівників до створення об'єктів ІВ; осіб, відповідальних за реалізацію політики в сфері ІВ, їх функціональні завдання, права та обов'язки.

Для запровадження зазначених заходів та уніфікації процедур мають бути розроблені зразки певної типової документації, необхідну для запровадження в повсякденну діяльність установи, таку, як форма договору між автором ОІВ та установою про належність прав ІВ; форма договору про конфіденційність; типові договори про передання прав на ОІВ та надання ліцензій на їх використання, в залежності від виду об'єктів та форми розпоряджання правами; пам'ятку про порядок дій при створенні ОІВ, та т.і. документи, як дозволяють ефективно формалізувати процеси та дії. Окрім того нагальним питанням є внесення змін до посадових інструкцій працівників, щодо діяльності з ОІВ та керівників підрозділів, щодо забезпечення процедур з ОІВ, яким такі дії віднесені до їх прямих функціональних обов'язків.

Література

1. Шикова Л.В. Теоретичні аспекти управління інтелектуальною власністю на підприємстві / Теоретичні і практичні проблеми управління інтелектуальною власністю. 2014 Випуск 1(10) том 2
2. Дергачова В.В., Пермінова С.О. / Інтелектуальна власність. К.: НТУУ «КПІ», 2015. - 416 с.
3. Семенова В. Складові системи управління інтелектуальною власністю підприємств / Економіка: реалії часу №3 (19), 2015. <http://economics.opu.ua/files/archive/2015/No3/159-165.pdf>

УДК: 330.111

Світлана Красножон

*к.е.н., доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»*

Аліна Галагуз, Софія Васніцька

«Фінанси, банківська справа та страхування», 2 курс

ПРОБЛЕМИ МЕНЕДЖМЕНТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

PROBLEMS OF INTELLECTUAL PROPERTY MANAGEMENT IN UKRAINE AND POSSIBLE WAYS TO OVERCOME THEM

ПРОБЛЕМЫ МЕНЕДЖМЕНТА ИНТЕЛЕКТУАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ В УКРАИНЕ И ВОЗМОЖНЫЕ ПУТИ ИХ ПРЕОДОЛЕНИЯ

Анотація. Стаття присвячена дослідженню проблематики менеджменту інтелектуальної сфери та інтелектуальному потенціалу суспільства. Наведені можливі шляхи подолання проблем інтелектуальної сфери в Україні.

Abstract. The article is devoted to the study of the management of the intellectual sphere and the intellectual potential of society. Possible ways to solve the problems of the intellectual sphere in Ukraine are given.

Аннотация. Статья посвящена исследованию проблематики менеджмента интеллектуальной сферы и интеллектуальному потенциалу общества. Приведены возможные пути преодоления проблем интеллектуальной сферы в Украине.

Ефективна, дієздатна система інтелектуальної власності забезпечує та стимулює економічне, соціальне й культурне зростання будь-якої країни. Від того, наскільки вагомим є інтелектуальний потенціал суспільства й рівень його культурного розвитку, залежить, у кінцевому рахунку, й успіх вирішення поставлених перед ним економічних проблем [1].

Предметом більш ширшого обговорення, останнім часом, набуває сфера інтелектуальної власності. За весь період становлення права інтелектуальної власності в Україні було запропоновано безліч різноманітних проєктів, розроблено не мало національних й міжнародних нормативно-правових актів, введено і скасовано системи реєстрації наукових відкриттів, проте проблема залишилась невирішеною: в Україні не приділяють достатньої уваги інноваційним винаходам, що згодом може призвести до втрати інтелектуального потенціалу держави.

Україна була і залишається у переліку країн, які не забезпечують захисту прав інтелектуальної власності та щодо яких ведеться спостереження Управлінням торгового представника США — країна перебуває у групі країн Priority Watch List. Серед основних проблемних питань: 1) несправедливе, непрозоре адміністрування системи організацій колективного управління, які відповідають за збір і розподіл роялті власникам прав; 2) широке використання неліцензійного програмного забезпечення українськими державними установами; 3) невиконання ефективних засобів боротьби із широкомасштабним порушенням авторських прав в Інтернеті [2].

Наявність проблем у сфері захисту прав інтелектуальної власності засвідчують і низькі позиції України у глобальних рейтингах: за показником «Захист інтелектуальної власності» у рейтингах Глобального індексу конкурентоспроможності 2019 р. країна посіла 118-те місце серед 141 країни; у рейтингу Індексу прав власності за субіндексом «Захист права інтелектуальної власності» серед 129 країн — 88-ме місце, у тому числі за показником «Сприйняття захисту ІР» — 105; за показником «Патентний захист» — 43; за показником «Піратство авторських прав» — 93-тє місце [2].

За останні 30 років в Україні спостерігається зниження патентної активності населення та якості пропозицій, які патентуються. Вітчизняні винахідники не бачать майбутніх перспектив для реалізації своїх нових ідей. Відсоток фінансування науки у ВВП в останні роки в Україні становить приблизно 0,37—0,47%, що в 10 разів менше, ніж, наприклад, в Ізраїлі. Цілковито знищено висококваліфіковану галузеву та заводську науку. Дедалі частіше ведуться розмови про необхідність злиття університетської та академічної науки, що призведе до остаточного знищення і академічної науки. Кількість наукових працівників за останні 30 років теж істотно зменшилась. Нове обладнання для досліджень не закуповується [2].

Станом на 1 березня 2021 року (з 1992 року) здійснено реєстрацію 614 250 об'єктів промислової власності: 128 070 винаходів; 146 550 корисних моделей; 43 327 промислових зразків; 293 134 торговельні марки з урахуванням розділених реєстрацій; 13 топографій ІМС; 3 121 географічне зазначення; 35 свідоцтв на право використання кваліфікованих зазначень походження товарів (географічних зазначень)[3].

На наш погляд, пріоритетними завданнями активізації процесів формування інтелектуального капіталу є створення об'єктів інтелектуальної власності, що включає:

формування державної податкової та кредитної політики, спрямованої на просування інноваційного розвитку; розробка національних і регіональних інноваційних програм; створення інфраструктури інноваційних систем; побудова інтегрованої мережі передачі технологій, що об'єднує існуючі центри передачі інновацій і технологій в єдину мережу для вироблення спільної стратегії, виходу на міжнародні ринки і узгодження напрямків міжнародного співробітництва; формування і фінансування інноваційних державних програм, спрямованих на активізацію пріоритетних напрямків технологічного розвитку; вдосконалення системи захисту прав інтелектуальної власності; розробка державних програм підтримки та раціоналізації винаходів і сприяння участі вітчизняних винахідників в міжнародних конкурсах і програмах.

Отже, у сучасному економічному середовищі, заснованому на знаннях, інтелектуальна власність є тією рушійною силою, яка сприятиме розвитку економіки України і виходу на світовий ринок поряд з провідними державами, буде гарантією економічної, політичної й соціальної безпеки. Формування ефективного інноваційного державного і регіонального розвитку програм, комплексна підтримка пріоритетних напрямків економічного розвитку, створення необхідної інноваційної інфраструктури і формування системи пільгового оподаткування та кредитування підприємств-новаторів допоможе подолати кризові явища в економіці України, активізувати інноваційну діяльність підприємств і використовувати їх інтелектуальний капітал.

Література

1. Беззуб І. Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності: оцінки експертів. Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ. URL: http://www.nbuv.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=597:intelektualna-vlasnist-2&catid=71&Itemid=382(дата звернення 12.03.2021)
2. Хаустов В. Інтелектуальна власність — останній шанс на вихід із кризи // Голос України: електрон. версія газ. 2021. URL: http://www.golos.com.ua/article/340678?fbclid=IwAR2mh8K0KHigykm3U_63j7xrtiIjAbDpZJEkCKxPihpaINRCVJaSeZB4CM(дата звернення 12.03.2021)
3. Державне підприємство «Український інститут інтелектуальної власності»: сайт. URL: <http://iii.ua/uk/news/vsogo-zareiestrovano-ponad-614-tis-objektiv-promislovoyi-vlasnosti>(дата звернення 12.03.2021)

УДК 330.14

Катерина Бойченко

к.е.н., доцент

ДВНЗ «Київський національний економічний університет

імені Вадима Гетьмана»,

boychenka@ukr.net

Тетяна Паламарчук

студентка факультету економіки та управління,

ДВНЗ «КНЕУ ім.В.Гетьмана»

tetyana.palamarchuk@kneu.ua

**ТОВАРНИЙ ЗНАК, ЯК ОБ'ЄКТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ЩО ФОРМУЄ
БРЕНД-КАПІТАЛ ТА ВПЛИВАЄ НА ВАРТІСТЬ БІЗНЕСУ**

**A TRADEMARK AS AN OBJECT OF INTELLECTUAL PROPERTY, WHICH FORMES
BRAND CAPITAL AND AFFECTS THE VALUE OF BUSINESS**